

Policyholders in health insurance companies

Zuzana Juhászová¹

¹ University of Economics
Faculty of Business Informatics, Department of Accounting and Auditing,
Dolnozemska 1, 851 04 Bratislava, Slovakia
E-mail: zuzana.juhaszova@euba.sk

Abstract: *Health insurance companies are required to prepare financial statements. The financial statements include notes that contain a lot of information. This information helps the users of the information to approximate the facts in the entity, clarify some of the reported amounts in the balance sheet and the income statement. The paper is focused on the method of reporting of policyholders in health insurance companies. The number of policyholders represents an insurance portfolio for the insurance company, based on which not only individual insurance companies are compared, but also form the basis for the calculation of technical provisions and the determination of economic indicators.*

Keywords: *health insurance companies, financial statements, notes, number of policyholders*

JEL codes: I13, M41

1 Súčasný stav - úvod do problematiky / Introduction

Zdravotné poisťovne sú povinné zostavovať účtovnú závierku. Súčasťou účtovnej závierky sú aj poznámky, ktoré obsahujú množstvo informácií, ktoré sú potrebné bez ohľadu na to, či ide o podnikateľský subjekt (Šlosárová, A., 2015) alebo o zdravotné poisťovne. Tieto informácie pomáhajú užívateľom informácií priblížiť skutočnosti v účtovnej jednotke, objasniť niektoré vykazované sumy vo výkazoch súvahy a výkaz ziskov a strát (Parajka, B., 2017). Príspevok je zameraný na spôsob vykazovania poisťencov v zdravotných poisťovniach. Počet poisťencov predstavuje pre poisťovňu poisťný kmeň, na základe ktorého sa nielen porovnávajú jednotlivé poisťovne, ale zároveň tvoria základ pre výpočet technických rezerv a stanovenie ekonomických ukazovateľov (Juhászová, Z. – Tumpach, M., 2017), (Antalová, R., 2018). Vzhľadom na špecifickú činnosť, ktorú zdravotné poisťovne vykonávajú, o informácie z účtovníctva zdravotných poisťovní tak zaujímajú takmer každého z nás, či z dôvodu spracovania, (Kubaščíková, Z., 2017), následnej analýzy alebo z povinnosti pri úhrade poistenia (Pakšiová, R., 2017).

Zdravotné poisťovne, rovnako ako iné podnikateľské subjekty, sú povinné v zmysle zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov viesť účtovníctvo a zostaviť účtovnú závierku. V prípade zdravotných poisťovní sa zostavenie účtovnej závierky riadi samostatným predpisom, a to *Opatrením Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 14. decembra 2005 č. MF/22933/2005-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní a označovaní položiek individuálnej účtovnej závierky, obsahom vymedzení týchto položiek a rozsahu údajov určených z účtovnej závierky na zverejnenie pre zdravotné poisťovne v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.*

V uvedenom opatrení, ktoré bolo vydané v roku 2005 a nadobudlo účinnosť od 1. januára 2006, sa počet poisťencov explicitne nevykazuje – teda nie je to povinný údaj v účtovnej závierke. Opatrenie bolo upravené niekoľko krát:

- 13. decembra 2007 s účinnosťou od 1. januára 2008 (Finančný spravodajca 13/2007)
- 27. novembra 2008 s účinnosťou od 1. januára 2009 (Finančný spravodajca 11/2008)
- 3. decembra 2009 s účinnosťou od 1. januára 2010 (Finančný spravodajca 14/2009)
- 26. novembra 2010 s účinnosťou od 1. januára 2011 (Finančný spravodajca 11/2010)
- 21. októbra 2011 s účinnosťou od 31. decembra 2011 (Finančný spravodajca 11/2011)

- 30. októbra 2013 s účinnosťou od 1.januára 2014
- 21. októbra 2015 s účinnosťou od 1. januára 2016 (Finančný spravodajca 10/2015)
- 5. decembra 2018 s účinnosťou od 1.januára 2019 (Finančný spravodajca 32/2018).

Povinnosť vykazovať počet poistencov je pre zdravotné poisťovne až od roku 2011, kedy sa od 31.12.2011 počet poistencov v zdravotnej poisťovni vyказuje v nasledovnej štruktúre:

Tabuľka 1 Vykazovanie poistencov v účtovnej závierke od 31.1.2011

	Verejné zdravotné poistenie			Individuálne zdravotné poistenie		zaistenie
	SR	EÚ	tretie krajiny	SR	EÚ	SR
Počet poistencov						
Štruktúra platiteľov poistného	Bežné účtovné obdobie			Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie		
	Počet poistencov	Prírastok /úbytok	Poistné	Počet poistencov	Prírastok/ úbytok	Poistné
Zamestnanci						
SZČO						
Zamestnávateľ						
Štát						
Iní platitelia						
Počet poistencov spolu						

Zdroj: Finančný spravodajca 11/2011

Od roku 1.1.2016 sa vykazujú poistenci už len verejného zdravotného poistenia, pričom štruktúra poistencov je rovnaká.

Tabuľka 2 Vykazovanie poistencov v účtovnej závierke od 31.1.2016

	Verejné zdravotné poistenie		
	Slovenská republika	Európska únia	tretie krajiny
Počet poistencov			

Zdroj: <https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/uctovnictvo-audit/uctovnictvo/legislativa-sr/opatrenia-oblasti-uctovnictva/uctovnictvo-zdravotne-poisťovne/>

Štruktúra počtu poistencov sa mierne zmenila až v poslednej úprave požiadaviek na zostavenie účtovnej závierky pre zdravotné poisťovne a to s platnosťou od 1.1.2019.

Tabuľka 3 Vykazovanie poistencov v účtovnej závierke od 1.1.2019

Štruktúra platiteľov poistného	Bežné účtovné obdobie			Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie		
	Počet poistencov	Prírastok /úbytok	Poistné	Počet poistencov	Prírastok/ úbytok	Poistné
Zamestnanci a zamestnávateľa						
SZČO						
Štát						
Iní platitelia						
Počet poistencov spolu			x			x

Zdroj: <https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/uctovnictvo-audit/uctovnictvo/legislativa-sr/opatrenia-oblasti-uctovnictva/uctovnictvo-zdravotne-poistovne/>, 11.7.2019

2 Metodológia a zdrojové údaje / Methodology and Data

Príspevok je zameraný na jednu so špecifických informácií, ktoré sú zdravotné poisťovne povinné vykazovať v účtovnej závierke- a to na počet poistencov a ich štruktúru. Na požiadavku vykazovania toto údaje sa bude analyzovať predovšetkým požiadavka legislatívneho regulátora vo forme opatrenia a následne na dodržanie uvedenej požiadavky v účtovnej závierke.

Na slovenskom poistnom trhu pôsobia v súčasnosti tri zdravotné poisťovne, ktoré zverejňujú svoju účtovnú závierku na svojom webovom sídle, ale predovšetkým v registri účtovných závierok. Vzhľadom na nízky počet subjektov pôsobiach na trhu sa budú analyzovať všetky zdravotné poisťovne.

3 Výsledky a diskusia / Results and Discussion

Na analýzu vykazovania tohto údaje – predpísané poistné – boli použité výročné správy za posledné štyri účtovné obdobia.

Tabuľka 4 Vykazovanie poistencov v účtovnej závierke v rokoch 2015 - 2019

Počet poistencov	Verejné zdravotné poistenie				
	Slovenská republika		Európska únia	tretie krajiny	
	stav ku koncu roka	stav ku konca predchádzajúceho roka			
2018 Dôvera	1 494 366	1 436 225			
2017 Dôvera	1 436 225	1 423 771			
2016 Dôvera	1 423 771	1 440 584			
2015 Dôvera	1 440 584	1 440 908			
2018 UNION	481 106	485 156			
2017 UNION	485 156	471 360			
2016 UNION	471 360	452 640			
2015 UNION	452 640	432 125			
2018 VZP	3 179 923	3 233 616	3 492	3 430	
2017 VZP	3 233 616	3 256 013	3 430	3 402	
2016 VZP	3 256 013	3 269 536	3 402	3 216	
2015 VZP	3 269 536	3 309 385	3 216	3 182	

Zdroj: vlastné spracovanie

Dôvera zdravotná poisťovňa, a.s. vykazuje stav poistencov na troch miestach – vo výročnej správe v členení podľa krajov, v poznámkach v rámci verejného zdravotného poistenia uzatvoreného v Slovenskej republike a v členení podľa štruktúry platiteľov poistného. Tieto počty ale nie sú rovnaké, a žiaľ, chýba zdôvodnenie rozdielu, prečo ani dva údaje nie sú rovnaké.

Union zdravotná poisťovňa, a.s. v sledovanom období vykazuje počet poistencov na jednom mieste v poznámkach, a to v štruktúre požadovanej opatrením. V prípade štruktúry uvádza v samostatnom riadku rovnaký počet poistencov v kategóriách zamestnanci a zamestnávateľia – v celkovom súčte sa objavujú len raz, čo trochu skresľuje prehľad o počte poistencov.

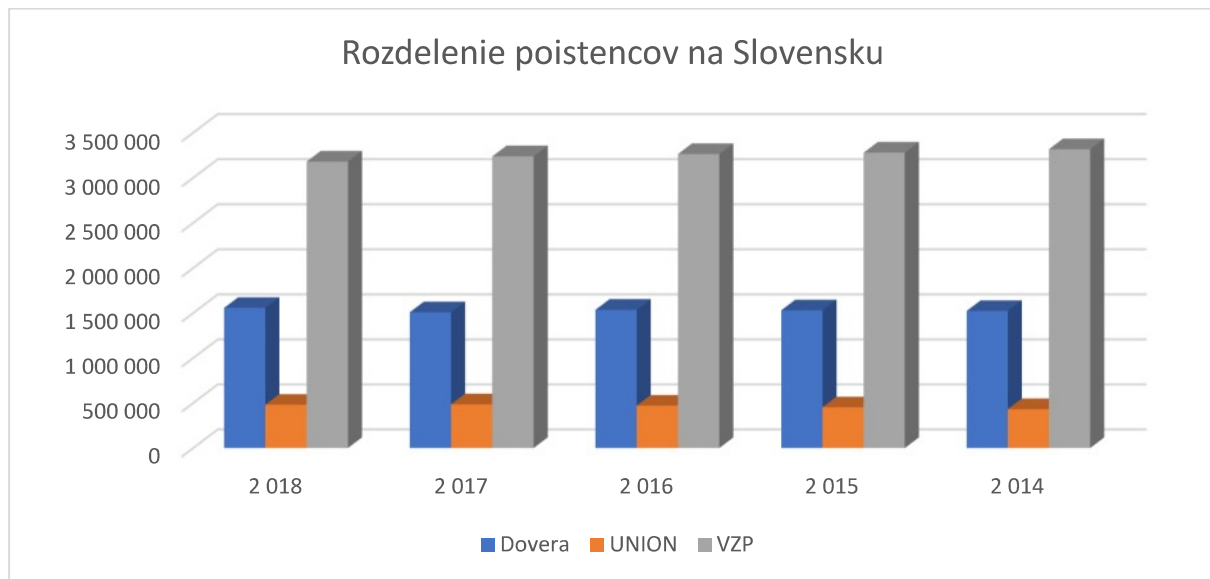
Tretia poisťovňa, ktorá bola analyzovaná z pohľadu prezentovania počtu poistencov, bola Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. Počet poistencov táto poisťovňa vykazuje na dvoch miestach. Aj keď je to v požadovanej štruktúre, stanovenej opatrením, vykazované počty poistencov nie sú rovnaké. Na rozdiel od predchádzajúcich dvoch poisťovní, táto poisťovňa vykazuje priemerný stav poistencov ku koncu účtovného obdobia.

Záver / Conclusions

Porovnanie jednotlivých poisťovní podľa počtu poistencov v rámci sledovaného obdobia je možné s určitými obmedzeniami.

V porovnaní s údajmi prezentovanými k 31.12. sledovaného obdobia uvedenými na stránke: <http://obyvatelstvo.population.city/slovensko/> vyplýva, že sčítaním poistencov v jednotlivých poisťovniach nedostaneme stav obyvateľstva ku koncu sledovaného obdobia. Jedna z prezentovaných poisťovní vychádza z priemerného stavu svojich poistencov, ostatné prezentujú, že vykazujú stav k 31.12. Pre štatistické účely sa vychádza zo stredného stavu obyvateľstva, ktorý je spracovaný bilančnou metódou k 1. 7. daného roka. Tento údaj má potom charakter predbežného údaja, ktorý sa využíva pri výpočte jednotlivých ukazovateľov.

Graf 1 Rozdelenie poistencov na Slovensku

Zdroj: vlastné spracovanie

Napriek skutočnosti, že všetky poisťovne vo svojich výročných správach prezentujú, že dodržiavajú zostavenie účtovnej závierky v súlade s požadovanými predpismi, nerobia to rovnako, v duchu pravidla – keď robia traja to isté, nie je to to isté. Na to, aby sa uvedené údaje – počet poistencov - dali relevantne porovnať a následne vyhodnotiť, sú len dve možnosti. Buď je nutné aby, všetky subjekty dodržiavali jednotnú metodiku vykazovania, alebo si používateľ musí sám vyhodnotiť význam vykazovaných údajov.

Príslušnosť ku grantovej úlohe / Acknowledgments

Príspevok je spracovaný ako výstup grantovej úlohy APVV-16-0602 Zvyšovanie relevantnosti účtovných informácií v SR - od nákladov k hodnote Agentúry na podporu výskumu a vývoja.

Literárne zdroje a iné odkazy / References

ANTALOVÁ, R. (2018). Decision-Making and Management in the Healthcare. *Účetníctví a auditing v procesu světové harmonizace*. Mezinárodní vědecká konference. Účetníctví a auditing v procesu světové harmonizace : sborník z mezinárodní vědecké konference, Janské Lázně, 4.-6. září 2018, Česko. - Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2018, s. 10-14.

KUBAŠČÍKOVÁ, Z. (2017). Zdieľané informácie v oblasti účtovníctva. *AIESA - budovanie spoločnosti založenej na vedomostiach*. Medzinárodná vedecká konferencia. AIESA – budovanie spoločnosti založenej na vedomostiach : zborník : 17. medzinárodná vedecká konferencia : 9. november 2017, Bratislava [elektronický zdroj]. - Bratislava : Publisher Letra Edu, s. 106-113.

JUHÁSZOVÁ, Z. - TUMPACH, M. (2017). Health insurance companies and their management. *Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie*. Medzinárodná vedecká konferencia. Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie : Zuberec - Univerzitné stredisko UNIZA, 11. - 13. septembra 2017. - Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, s. 53-57. VEGA 1/0935/16.

MELUCHOVÁ, J. - MATEÁŠOVÁ, M.(2017). Benefits and Risks of Using Outsourcing of Economic Activities. *Financial Management of Firms and Financial Institutions*. International Scientific Conference. Financial Management of Firms and Financial Institutions : Proceedings : 11th International Scientific Conference : 6th - 7th September 2017, Ostrava, Czech Republic. - Ostrava : VŠB - Technical university of Ostrava, p. 560-567.

PAKŠIOVÁ, R. (2017). Verejné zdravotné poistenie a sociálne poistenie v roku 2017. *Účtovníctvo - audítorstvo - daňovníctvo : v teórii a praxi*. - Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, roč. 25, č. 3, s. 2-11.

PARAJKA, B. (2017). Accounting and reporting for trade receivables in the Slovak Republic: possible revision in the future? *Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie*. Medzinárodná vedecká konferencia. Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie : Zuberec - Univerzitné stredisko UNIZA, 11. - 13. septembra 2017. - Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, s. 179-183.

ŠLOSÁROVÁ, A. (2015). Poznámky účtovnej závierky mikro, malej a veľkej účtovnej jednotky. *Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie*. Medzinárodná vedecká konferencia. Účtovníctvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie : VIRT - vzdelávacie zariadenie EUBA, 8. - 10. septembra 2015. - Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, s. 156-161.

Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 14. decembra 2005 č. MF/22933/2005-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní a označovaní položiek individuálnej účtovnej závierky, obsahovom vymedzení týchto položiek a rozsahu údajov určených z účtovnej závierky na zverejnenie pre zdravotné poisťovne v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

<https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/uctovnictvo-audit/uctovnictvo/legislativa-sr/opatrenia-oblasti-uctovnictva/uctovnictvo-zdravotne-poistovne/>, 11.7.2019

www.dovera.sk,

www.vszp.sk

www.union.sk

www.registeruz.sk